

Steven Keuning:

Van de Winkler Prins naar de Europese Centrale Bank in Frankfurt

“Hoe ik van het Winkler Prins Lyceum tot de verantwoordelijkheid voor Personeelszaken, Budget en Organisatie bij de Europese Centrale Bank in Frankfurt gekomen ben? Dat is vooral een kwestie van geluk hebben en kansen grijpen wanneer die zich voordoen. En, alles heeft zijn prijs.

Na het eindexamen gymnasium beta, in de laatste klas voordat de Mammoetwet in werking trad, met nieuwe schooltypen als havo en atheneum, ben ik eerst maar met twee vrienden en een bungalowtent naar Terschelling gegaan. Wat ik me vooral van die vakantie herinner waren de goedkope flessen cider met kroonkurken die we zo ver mogelijk in de lucht probeerden te schieten en het nummer Sealed with a Kiss van Bobby Vinton dat het schuifelhoogtepunt van de dagelijkse discoavond betekende.

Daarna ben ik econometrie gaan studeren in Groningen en ben na lang overwogen lid geworden van het studentencorps Vindicat. Achteraf was dat een heel goede keuze, waaraan ik een vriendenclub heb overgehouden die nog jaarlijks een weekend bij elkaar komt. Tijdens mijn studietijd heb ik ook een toeristisch bezoek gebracht aan Cuba, in het eerste jaar dat dat weer mogelijk was, en waarover ik daarom een artikeltje in de krant geplaatst kreeg. Vervolgens heb ik drie maanden stage gelopen te midden van de Maja-indianen in de binnenlanden van Mexico, waar ik een fors deel van de tijd doodziek in mijn hangmat lag. Ten slotte ben ik in mijn eentje gelift naar het festival van Avignon en daarna door naar Barcelona en San Sebastian. Op de camping in Avignon kwamen de toneellessen van Harm van der Veen tijdens mijn middelbare schooltijd goed van pas: met een paar nieuw verworven kennissen studeerden we in no time een straattheaterstukje in, waarmee we 's avonds voldoende muntgeld ophaalden om ons ter afsluiting een paar drankjes op een van de vele terrassen te permitteren. Toen ik vervolgens met een Spaanse studente doorreisde naar Barcelona en een weekje bij haar bleef, bleek daar de dictator Franco net ten val gebracht te zijn en heb ik van dichtbij meegemaakt hoe het is wanneer een volk voor het eerst van de vrijheid geniet.

In de loop van mijn studietijd ben ik er vast van overtuigd geraakt dat economie een sociale en geen exacte wetenschap is: het gaat over menselijk gedrag en dat laat zich nu eenmaal niet altijd in formules vangen. Daarom ben ik mij steeds meer op de economie gaan oriënteren en vooral op die van ontwikkelingslanden. Toen ik bijna afgestudeerd was, heb ik open sollicitaties gestuurd naar een reeks van instellingen. Daarop kreeg ik een aantal reacties, waaronder die van het Institute of Social Studies (ISS) in Den Haag. Tijdens het sollicitatiegesprek gaven ze aan dat ze waarschijnlijk een baan voor me hadden, hetzij in Ecuador hetzij in Indonesië. In de trein terug naar Groningen vroeg ik me af of dit wel een goede keus zou zijn voor mijn vriendin, die nog nooit verder geweest was dan een paar keer Frankrijk en één vakantie in Portugal. Ze reageerde evenwel enthousiast en kort daarna kwam de bevestiging van een functie bij het Biro Pusat Statistik in Jakarta voor twee jaar, genoeg om ook als vervangende dienstplicht te dienen.

Na een half jaar voorbereiding, met onder andere een prima talencursus van zes weken bij het Tropeninstituut, ten tijde van de Kroningsrellen in Amsterdam (dan ging het er bij de kroning van Willem Alexander heel wat rustiger aan toe), vertrokken we in augustus 1980 naar Indonesië, uiteindelijk nog steeds ongetrouwd. In die tijd was er geen What's App, geen Facebook, en zelfs geen e-mail of internet. Telefoneren was moeizaam en kostte 60 gulden per minuut. Dus de enige communicatiewijze met het thuisfront was de handgeschreven brief en een antwoord liet minstens zes weken op zich wachten.

Op het werk wachtte mij een cultuurschok; ik was de enige Nederlander, zonder veel verdere bemoeienis van mijn werkgever in Den Haag. Er werkte nog één andere westerling, een Amerikaanse jezuïtische pater die onderzoek deed voor zijn proefschrift. Bovendien kwam ik er tot mijn schrik na enige tijd achter, want Indonesiërs zouden dat nooit direct zeggen, dat mijn aanwezigheid daar eigenlijk überhaupt niet gewenst was; mijn gastheren hadden gerekend op een eerbiedwaardige professor met grijze haren. Mijn werkgever had evenwel deze wens genegeerd en mij afgevaardigd. Enfin, twee jaar later bereidden mijn gastheren mij een allerhartelijkst afscheid en was ik inmiddels ook getrouwd.

Na terugkeer in Nederland gingen we in Amsterdam wonen, waar mijn vrouw ging studeren en ik forensde naar mijn functie bij het ISS als onderzoeker, docent econometrie en coördinator van een vervolproject in Indonesië. Dat was een mooie tijd, waarin ik vooral werkte aan mijn promotie, een paar artikelen voor wetenschappelijke tijdschriften schreef, en les gaf aan hoogst gemotiveerde studenten uit ontwikkelingslanden.

Een aantal jaren later werd ik benaderd door een collega van het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek of ik belangstelling had om te solliciteren naar een baan als chef van de studiedienst Nationale rekeningen. We hadden net een huis gekocht in Amsterdam, waar mijn vrouw als verloskundige werkte, en waren heel gelukkig met ons pas geboren zoontje. Na een aantal lange wandelingen, waarin ik serieus overwoog of ik de ontwikkelingseconomie en een carrière op dat gebied vaarwel wilde zeggen, besloot ik op het aanbod in te gaan, en even later aanvaardde ik mijn eerste managementfunctie, op 33-jarige leeftijd. Ook van deze stap heb ik nooit spijt gehad. De baan bij het CBS was veel interessanter dan de stoffige reputatie van het Instituut deed vermoeden, en ik heb me onder andere bezig gehouden met het ontwerp van een stelsel van milieurekeningen. Voorts had ik geluk dat ik tot twee keer toe bij een reorganisatie een hogere functie kreeg, en uiteindelijk Directeur Macroeconomische Statistiek en Publicaties was en ook de economische woordvoerder van het CBS.

Al vanaf het begin van mijn werkzaamheden bij het CBS was ik ook internationaal actief en in de loop der tijd waren Europese standaarden steeds belangrijker geworden. Bovendien kwam de Economische en Monetaire Unie tot stand en werd de euro ingevoerd. De grote vraag was welke Europese landen mee mochten doen en dit werd beoordeeld aan de hand van een aantal statistische criteria. Dat leidde soms tot de neiging om niet de economische situatie te verbeteren, maar in plaats daarvan creatief met de nationale boekhouding om te gaan. Dus werd al begin jaren negentig een comité opgericht dat een oordeel moest vormen over de registratie van allerlei transacties die bedoeld waren om de cruciale cijfers een wat positiever aanzien te geven. Dit gremium bestond uit deskundigen van alle Nationale Centrale Banken en nationale statistische bureaus van de Europese Unie, en ik ben er uiteindelijk voorzitter van geweest. Het waren spannende tijden, al moet men de invloed van dit comité ook niet overdrijven. Wij waren er namelijk van overtuigd dat Griekenland zich niet kwalificeerde voor deelname aan de euro, maar in de heersende Europese euforie rond de eeuwwisseling werd die mening genegeerd.

In 2002 had ik al weer geluk, want de Directeur-Generaal Statistiek van de pas opgerichte Europese Centrale Bank ging met pensioen en ik kende hem goed als medebestuurder van het bovengenoemde comité. Hij vroeg of ik hem op wilde volgen en mijn Spaanse collega had mij ook aanbevolen bij het Spaanse lid van de Raad van Bestuur bij de ECB. Wederom ging ik bij mijn gezin te rade; het geval wilde dat mijn vrouw eigenlijk op wilde houden met haar slopende verloskundepraktijk en dat mijn twee kinderen net op het grensvlak van basisschool en middelbare school

verkeerden. Vooral mijn zoon was meteen enthousiast bij het vooruitzicht om naar de omgeving van Frankfurt te verhuizen. Aldus geschiedde.

Het werken bij de ECB, vlak onder de Raad van Bestuur, was, en is, fascinerend, maar ook uitermate inspannend: recente, betrouwbare en conceptueel geharmoniseerde gegevens zijn van eminent belang voor het monetaire beleid en sinds de economische en financiële crisis is de rol van de ECB alleen maar toegenomen. Vanaf het begin heb ik ook veel interesse en aandacht gehad voor het algemene management van de ECB en ik behoefde dan ook niet lang na te denken toen de toenmalige President Trichet mij vroeg om na 7 jaren DG Statistiek de verantwoordelijkheid voor Personeelszaken, Budget en Organisatie op me te nemen. In die functie heb ik me bijvoorbeeld bezig gehouden met de oprichting en organisatie van het nieuwe Europese banktoezicht dat bij de ECB ondergebracht is. Dit betekende onder meer dat we in 9 maanden tijd 1100 nieuwe personeelsleden moesten aannemen. Maar bij de ECB geldt het motto "kan niet bestaat niet".

Tegelijkertijd hebben mijn twee kinderen een geweldige schooltijd op de Europese School gehad. Ik ben overigens ook benieuwd wie nu de conciërge van het Winkler Prins is, want het schrikbewind van de heer Akkerman, vooral voor kinderen die vlak bij school woonden en dus een grotere kans hadden om te laat te komen, zal reeds tot een reeds lang vervlogen verleden behoren. Overigens heb ik vanaf deze week ook weer een nieuwe functie bij de ECB, maar daarover kan ik meer vertellen wanneer we elkaar weer zien op 15 oktober. Tot dan"

(Steven Keuning)